

U SPOMEN

LEU STIPANIČIĆU
1940. – 2001.

Grad Senj može se podičiti kao rijetko koji grad u Hrvatskoj, a i svijetu, da je u svojoj povijesti dao toliko sinova na svim poljima znanstvenih djelatnosti i kulture u svim njezinim vidovima i pojavnostima. Svima su znani književni velikani poput Silvija Strahimira Kranjčevića, Milutina Cihlara Nehajeva, Vjenceslava Novaka, Milana Ogrizovića. Senj je dao i vojskovođu poput Nikole Jurišića, graditelja Filipa Vukasovića, znanstvenika širokog spektra Pavla Rittera Vitezovića. Dao je Senj i manje znanih širem sloju poznavatelja hrvatske kulture i povijesti, a opet značajnih ličnosti poput uskočkog vojskovođe i graditelja kapetana Ivana Lenkovića. Mogli bismo tako nabrajati u nedogled i sumnjam da bismo zadovoljili sve one koji bi smatrali da netko "njihov" nije spomenut. To je oduvijek bio "problem" Senja i njegove bogate prošlosti na kojoj nam mnogi zavide, a koju mi – htjeli to priznati ili ne – ne znamo uvijek poštivati i obilježiti na način kako to zasluženi pojedincima dolikuje.

No, malo je onih koji znaju da je jedan senjski sin ostavio duboki trag u baletnoj umjetnosti. Tek nakon njegove prerane smrti mnogi od nas saznali su za značenje Lea Stipaničića u tom dijelu umjetnosti. Umro je jedan od posljednjih kojima je teatar bio važniji od vlastita života. Umro je tiho, radeći

do posljednjeg trenutka, iako je znao da teška bolest koja ga je uhvatila u najvećem naponu životnog stvaralaštva, nikome ne oprašta. Na žalost nije ni njemu.

Leo Stipaničić rodio se je u Senju 1940. Baletnu školu pohađao je u Zagrebu, a istodobno Baletni studio u zagrebačkom Gradskom kazalištu Komedija. Svojom predanošću i fanatičnom angažiranošću zaslužuje stalni angažman u istom kazalištu. Postaje i stalni član Baleta Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. Uz povremene prekide zbog stalnih inozemnih angažmana u Baletu HNK ostaje sve do odlaska u mirovinu, sredinom devedesetih.

Ostvaruje niz zapaženih uloga u baletima klasičnog i modernog repertoara. Spomenimo samo "Grand hotel", Borisa Papandopula, "Čudesni mandarin" Bele Bartoka, "Trnoružicu" Čajkovskoga, "Pepeljugu" Sergeja Prokofjeva, "Don Quijotea" Minkusa i dr. Solist baleta postaje 1974. Onako otvoren, okrenut potpuno svojoj umjetnosti, u svojoj dugogodišnjoj karijeri surađuje s brojnim, domaćim i stranim, koreografima u svom matičnom kazalištu, ali i na gostujućim pozornicama širom svijeta. Tako su njegov lagani plesni korak pratili probrani gledatelji u Francuskoj, Italiji, Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj, Švicarskoj, Rusiji, Nizozemskoj...

Osim plesačkih sposobnosti Leo Stipaničić iskazao je i sposobnost za organizacijska rješenja kao ravnatelj Baleta Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu od 1982. do 1992. Ansambl koji je tada formirao, vrjednovan je kao najbolji u ovim prostorima. S bitno proširenim repertoarom izvodi najviše cjelovečernjih baleta i gostuje diljem svijeta. Nakon nastupa u SAD-u postaje nosiocem priznanja za najboljeg ravnatelja baleta na području bivše države, te za svoje djelovanje i doprinos razvoju baletne umjetnosti u Hrvatskoj biva odlikovan Ordenom reda Danice hrvatske.

Njegov karakter nije mogao odoljeti izazovima. Nije priznavao neuspjehe samo zbog toga što ih, zahvaljujući svojoj marljivosti, fanatičnoj predanosti nije doživljavao mogućim. Da bi dokazao da se ljubavlju prema poslu mogu svladati i nepremostive okolnosti, Leo Stipaničić 1997. napušta mjesto pomoćnika ravnatelja Baleta HNK Zagreb i dolazi u Rijeku na poziv tadašnjega riječkog intendanta dr. Darka Gašparevića.

Prije njegova dolaska u Rijeku ansambl riječkog Baleta broji četrdesetak ljudi, a ta se brojka pod prijetnjom ukidanja Baleta svela na 27 plesača. Upravo takve bezizlazne situacije bile su teren na kome je Leo Stipaničić mogao pokazati svoje organizacijske sposobnosti. Ubrzo zaustavlja osipanje ansambla i učvršćuje ga angažiravši vanjske soliste. Izvodi balet "Vragoljasta djevojka", "Coppelia", te posljednjom svojom premijerom Baletne večeri "Četiri godišnja

doba" i "Carmen". To je bio definitivni izlazak iz krize riječkog Baleta i njegovo vraćanje u sam vrh baletne umjetnosti.

Umjetnička djela rađaju se samo iz duše koja estetski doživljava, samo iz unutarnjeg gledanja nastaje ono što se izvana ne može vidjeti. Samo iz unutarnjeg ritma duše pokazuje se životna ritmika koju je potrebno pretočiti u životne probleme, i sve postaje jednostavno i lako rješivo. Ima stvari koje su nepodnošljive kad su osrednje: poezija, glazba, slikarstvo. Za Lea Stipaničića nije bilo većeg mučenja nego slušati svečano deklamiranje nekoga hladnog govora prepunog obećanja. Stipaničić je volio umjetnost jer je od svih laži umjetnost najmanje lažljiva. Pravo umjetničko djelo treba u nama ushititi estetsko čuvstvo, mora dirnuti najskrivenije duševne žice, mora nas oteti utjecaju svakidašnjosti, mora u nama probuditi nasladu ili slatku bol. Tek tada kad umjetnost krikne za izgubljenom ljepotom ona dobiva potpunu vrijednost, razumije ju svatko i nosi u sebi od predstave do predstave, od baleta do baleta. Ljepota prestaje biti ljepotom ako nije rijetka.

Taj životni moto, prožet ljubavlju, bijeg je iz trivijalnosti običnih smrtnika. Prava i idealna sreća obilazi svijetom kao i mudrost. Ne vide je mnogi, a malo je tko shvaća.

Poziv direktora opere baleta u Ljubljani ponovno je zaintrigirao Lea. Kako nikada nije ništa radio što nije bilo protkano svim mogućim izazovima i opasnostima, preuzima dužnost umjetničkog i programskog šefa Baleta Slovenskoga narodnog gledališća. Najavljuje postavljanje baletnog repertoara iz kojega bi proizlazile suvremene baletne predstave i gostovanja u inozemstvu. U samo nekoliko mjeseci, već izjedan bolešću, uspijeva i taj baletni ansambl izvući iz krize u kojoj se nalazio nekoliko posljednjih sezona. To je, na žalost, njegov posljednji zadatak. Smrt ga zatječe u zoru 27. listopada 2001. Kažu da je još večer prije smrti davao direktive o postavljanju novog programa Baleta.

Volio je svoj Senj, iako je u njega rijetko dolazio. Nije se ustručavao pomoći bilo kome svome sugrađaninu, prijatelju. Kad je nikla ideja o organizaciji Simpozija hrvatskih grafičara, kod njega je sve bilo riješeno. Odmah je našao ljude koji to mogu uspješno realizirati, i to prave ljude, znanstvenike, osobe koje i danas uspješno ostvaruju tu ideju u gradu u kome je davnih godina tiskan Senjski glagoljski misal. Shvatio je vrijednost toga djela i položaj Senja u baštini hrvatske povijesti, čiji je i on postao dio.

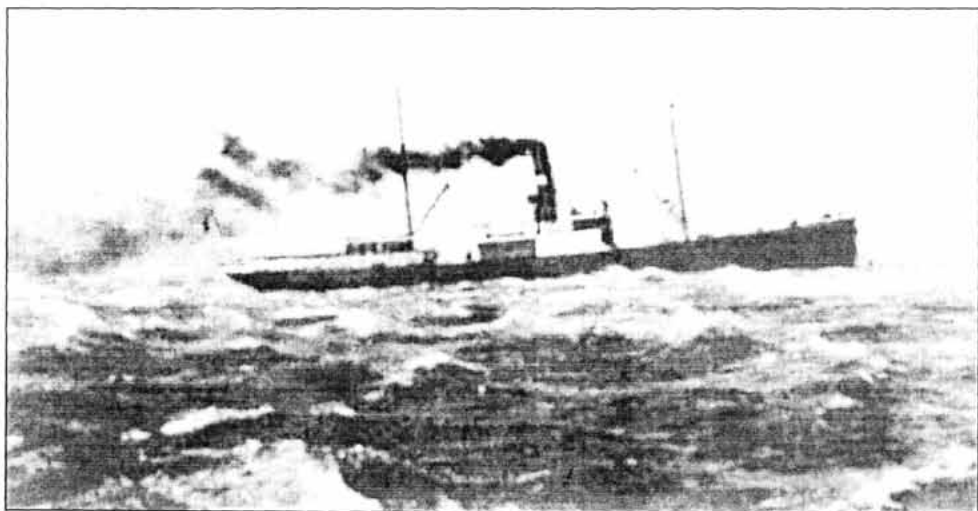
Brojni poštovatelji, kolege i prijatelji oprostili su se od baletnog umjetnika Lea Stipaničića u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, upravo

na dan proslave 125 godina djelovanja hrvatskog baleta. Leo Stipaničić nije mogao primiti te čestitke, jer je otišao u vječnost.

Voljeti i proučavati velikane, to je prvi korak koji nas vodi do tajne njihove besmrtnosti.

Koliko će nama trebati da shvatimo njegovu veličinu!?

Mile Butković

Parobrod Lika kroz buru uplovljava u senjsku luku, oko 1935.